

**T.C.**  
**İÇİŞLERİ BAKANLIĞI**  
**EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**  
**Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı**



**Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu  
Bağımlılığı İzleme Merkezi**

**2017 TÜRKİYE UYUŞTURUCU RAPORU**  
**(2016 Verileri)**

**ANKARA-2017**

## **İÇİNDEKİLER**

<b>ÖNSÖZ .....</b>	<b>3</b>
<b>1.BÖLÜM.....</b>	<b>4</b>
<b>YASAL ÇERÇEVE, UYUŞTURUCU İLE MÜCADELE POLİTİKASI VE KOORDİNASYON</b>	<b>4</b>
1.1. Ulusal Profil.....	4
1.2. Uyuşturucu Politikası ve Koordinasyon .....	4
1.3. Uyuşturucu Bağlantılı Kamu Harcamaları.....	4
<b>2. BÖLÜM.....</b>	<b>6</b>
<b>UYUŞTURUCU MADDENİN ARZ BOYUTU .....</b>	<b>6</b>
2.1. Uyuşturucu Bağlantılı Suçlar .....	6
2.1.1. Toplam Olay ve Şüpheli Sayıları.....	6
<b>3. BÖLÜM.....</b>	<b>14</b>
<b>ÖNLEME .....</b>	<b>14</b>
<b>4. BÖLÜM.....</b>	<b>20</b>
<b>CEZA, İNFAZ VE DENETİMLİ SERBESTLİK.....</b>	<b>20</b>
4.1. Ulusal Profil .....	20
4.2. Denetimli Serbestlik.....	21
<b>5. BÖLÜM.....</b>	<b>22</b>
<b>NARKO TERÖR .....</b>	<b>22</b>

## ÖNSÖZ

Ülkemizce uyuşturucu kaçakçılığı bir insanlık suçu olarak görülmekte, mücadelemiz uyuşturucu arzının yanında kullanımının da önlenmesine dönük birçok başlık altında etkin olarak sürdürülmektedir.

Uyuşturucu ile etkin mücadelenin; koordine ve işbirliği içerisinde, ilgili kurum ve kuruluşların ortak çalışmaları ile tam anlamıyla başarıya ulaşabileceği açıktır.

Bu yönde, Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığımız TUBİM Şube Müdürlüğü koordinesinde uyuşturucu ile mücadelede rol alan tüm ulusal kurumlarımızın katkıları ile “2017 Türkiye Uyuşturucu Raporu” hazırlanmıştır.



İçerdiği 2016 yılı veri analizi ve değerlendirmeleri ile ülkemizin uyuşturucu sorununa ilişkin durumu ve yürütülen çalışmaları açıkça ortaya koymayı hedefleyen bu raporun; alanda sürdürülen operasyonel ve akademik çalışmalara önemli bir katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

2017 Türkiye Uyuşturucu Raporu’nda emeği geçen TUBİM görevlileri ile araştırma, tespit ve fikirleriyle katkı vererek bu raporun ortaya çıkmasını sağlayan tüm kişi ve kurumlara teşekkür eder, yürütülen çalışmalara güç kazandırmasını temenni ederim.

**İbrahim H. SEYDİOĞULLARI**  
**Emniyet Genel Müdürlüğü**  
**Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanı**  
**1. Sınıf Emniyet Müdürü**

# 1.BÖLÜM

## YASAL ÇERÇEVE, UYUŞTURUCU İLE MÜCADELE POLİTİKASI VE KOORDİNASYON

### 1.1. Ulusal Profil

Türkiye’de uyuşturucu maddeler ile mücadele alanındaki yasal düzenlemeler birçok farklı kanunda yer alsa da, bu alanda hazırlanmış temel kanuni düzenlemeleri üç ana başlıkta incelemek mümkündür;

26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu,

12.06.1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun,  
03.06.1986 tarihli ve 3298 sayılı Uyuşturucu Maddelerle İlgili Kanun.

### 1.2. Uyuşturucu Politikası ve Koordinasyon

Türkiye’de uyuşturucu ile mücadele alanındaki koordinasyon, merkezi ve yerel olarak yürütülmektedir. Merkezi koordinasyon yapısında Uyuşturucu ile Mücadele Yüksek Kurulu, Uyuşturucu ile Mücadele Kurulu ve Uyuşturucu ile Mücadele Teknik Kurulu olarak üç organizasyon bulunmaktadır.

Uyuşturucu ile mücadele alanında yerel düzeyde koordinasyon yapısı, İl ve İlçe Uyuşturucu ile Mücadele Kurulları tarafından yürütülmektedir. İl Uyuşturucu İle Mücadele Kurulu Vali ya da uygun göreceği Vali Yardımcısı Başkanlığında toplanmaktadır. Kurulun sekretarya görevi İl Halk Sağlığı Müdürlükleri tarafından yürütülmektedir.

İlçe Uyuşturucu ile Mücadele Kurulları Kaymakam başkanlığında toplanmaktadır. Kurulun sekretarya görevi Toplum Sağlığı Merkezleri tarafından yürütülmektedir.

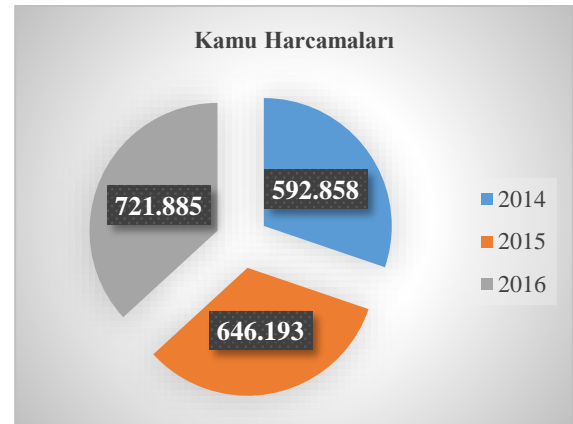
Oluşturulan kurullar ve bakanlıklar arasındaki koordinasyonun hızlı ve sağlıklı olabilmesi için

koordinatörlüğü Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen web tabanlı ortak yazılım sistemi olan “Uyuşturucu ile Mücadele Veri Takip Sistemi” oluşturulmuştur. Bu sistem ile iller de dahil tüm kurumların yürüttüğü çalışmalar merkezden takip edilebilmekte ve güvenli veri akışı sağlanabilmektedir.

Ülkemizdeki ulusal uyuşturucu verilerini ilgili kurumlardan toplamak ve ulusal/uluslararası platformlara raporlamakla ve koordinasyonu sağlamakla görevli Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (TUBİM), Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı bünyesinde çalışmalarını sürdürmektedir.

### 1.3. Uyuşturucu Bağlantılı Kamu Harcamaları

Türkiye’de uyuşturucu ile mücadele alanında gerçekleştirilen kamu harcamaları, kurumların genel bütçelerinden karşılandığından, belirtilen harcamaların net olarak belirlenmesi oldukça zordur. Bu nedenle ilgili kurumlarımızdan uyuşturucu ile mücadele alanındaki kamu harcamalarına ilişkin yaklaşık veriler alınmıştır.



**Grafik 1** Kamu Harcamalarının Yıllara Göre Dağılımı (Milyon Türk Lirası)

Kaynak: TUBİM, 2017.

2016 yılı kamu harcamaları bir önceki yıla göre yaklaşık %11,7’lik artış ile 721.885 Milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

**Tablo 1:** Uyuşturucu ile Mücadele Koordinasyon Kurullarının Merkez Yapılanması

Kurul Adı	Kurul Başkanı	Katılımcı Kurum/ Katılımcı	Sekretarya	Yıllık Toplantı Sıklığı
Uyuşturucu ile Mücadele Yüksek Kurulu	Başbakan Yardımcısı	Adalet Bakanı	Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı	Kurul toplantıları 6 ayda bir gerçekleştirilecek şekilde planlanmıştır.
		Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı		
		Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı		
		Gençlik ve Spor Bakanı		
		Gümrük ve Ticaret Bakanı		
		İçişleri Bakanı		
		Milli Eğitim Bakanı		
Sağlık Bakanı				
Uyuşturucu ile Mücadele Kurulu	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanı	Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı	Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı	Kurul toplantıları 3 ayda bir gerçekleştirilecek şekilde planlanmıştır.
		Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı		
		Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı		
		Gençlik ve Spor Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı		
		Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı		
		İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı		
		Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı		
Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı				
Uyuşturucu ile Mücadele Teknik Kurulu	Sağlık Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı	Adalet Bakanlığı	Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı	Bakanlıklarda görevli uzmanların katılımı ile kurul toplantıları ayda 1 gerçekleştirilecek şekilde planlanmıştır.
		Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı		
		Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı		
		Gençlik ve Spor Bakanlığı		
		Gümrük ve Ticaret Bakanlığı		
		İçişleri Bakanlığı		
		Milli Eğitim Bakanlığı		
Sağlık Bakanlığı				

Kaynak: Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığı, 2017.

## 2. BÖLÜM

### UYUŞTURUCU MADDENİN ARZ BOYUTU

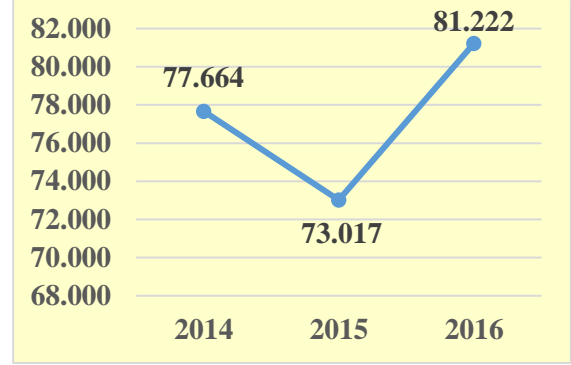
Türkiye coğrafi olarak, üretim bölgeleri ile tüketim bölgelerinin arasında olup yasa dışı uyuşturucu ticareti açısından en önemli transit yol olarak adlandırılan “Balkan Rotası” üzerinde bulunmaktadır. Hem hedef hem de transit ülke olan Türkiye, Afganistan kaynaklı afyon ve türevleri, Avrupa kaynaklı psikotrop maddeler ve bunların üretiminde kullanılan kimyasal maddelerin trafiğinden etkilenmektedir.

#### 2.1. Uyuşturucu Bağlantılı Suçlar

Türkiye’de uyuşturucu madde imal ve ticareti ile mücadelede etkin olarak Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM), Jandarma Genel Komutanlığı (JGK), Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü (GMGM) görev almaktadır. Bu kurumlar ile birlikte Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü (TMO), Adli Tıp Kurumu Başkanlığı, Mali Suçlar Araştırma Kurulu Başkanlığı (MASAK) ve Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu Başkanlığı (TİTCK) gibi kurumlar da uyuşturucu maddelerin takibatında çok önemli görevler yerine getirmektedir. Kurumların görev ve sorumluluk alanları, yasalar ve kurumlar arası yapılan protokollerle belirlenmiştir.

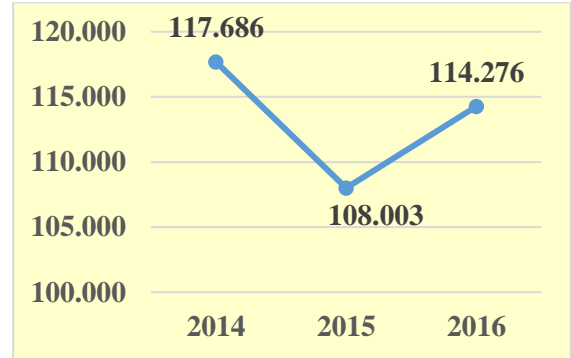
##### 2.1.1. Toplam Olay ve Şüpheli Sayıları

Türkiye genelinde 2016 yılında toplam 81.222 uyuşturucu olayı meydana gelmiştir. (Grafik 2.1).



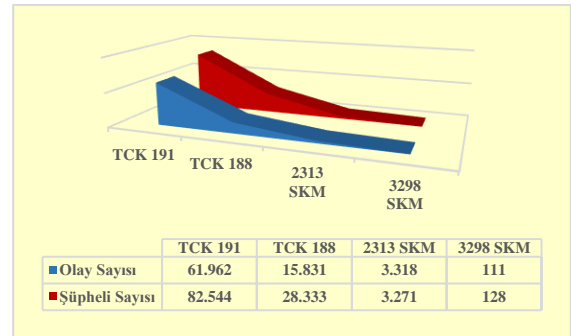
**Grafik 2.1** Yıllara Göre Toplam Olay Sayısı  
Kaynak: TUBİM, 2017.

Türkiye genelinde 2016 yılında meydana gelen olaylarda toplam 114.276 şüpheli yakalanmıştır. (Grafik 2.2).



**Grafik 2.2** Yıllara Göre Toplam Şüpheli Sayısı  
Kaynak: TUBİM, 2017.

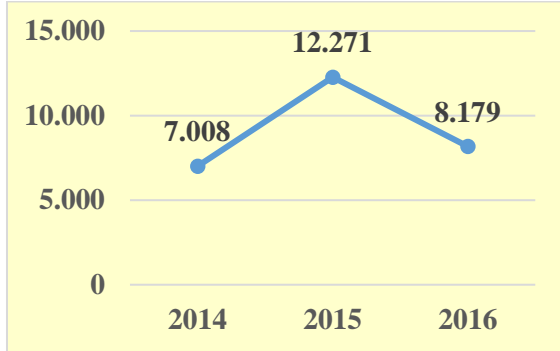
2016 yılı olay ve şüpheli sayısında bir önceki yıla göre artış meydana gelmiştir. 2015 yılı ile mukayese edildiğinde; olay sayısındaki artış %11,24, şüpheli sayısındaki artış ise %5,81 oranında gerçekleşmiştir. (Grafik 2.1), (Grafik 2.2).



**Grafik 2.3** 2016 Yılı Toplam Olay ve Şüpheli Sayılarının Suç Türlerine Göre Dağılımı  
Kaynak: TUBİM, 2017.

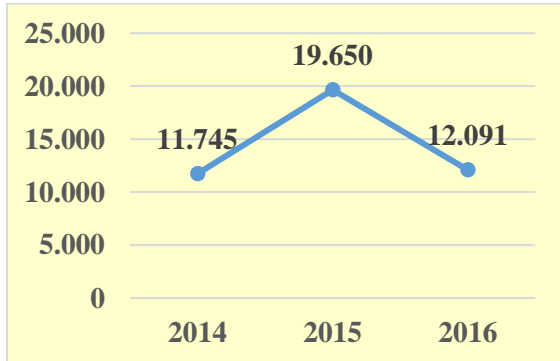
## Eroin

Türkiye’de 2016 yılında 8.179 eroin olayı gerçekleşmiş, bu olaylarda 12.091 şüpheli yakalanmış ve 5.585 kg eroin maddesi ele geçirilmiştir. (Grafik 2.4), (Grafik 2.5), (Grafik 2.6) .



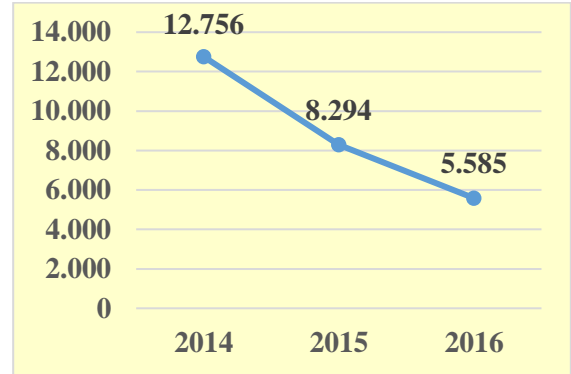
**Grafik 2.4** Yıllara Göre Eroin Olay Sayıları  
*Kaynak: TUBİM, 2017.*

2016 yılı eroin olay sayısında, 2015 yılına göre %33,4 oranında düşüş gerçekleşmiştir. (Grafik 2.4).



**Grafik 2.5** Yıllara Göre Eroin Şüpheli Sayıları  
*Kaynak: TUBİM, 2017.*

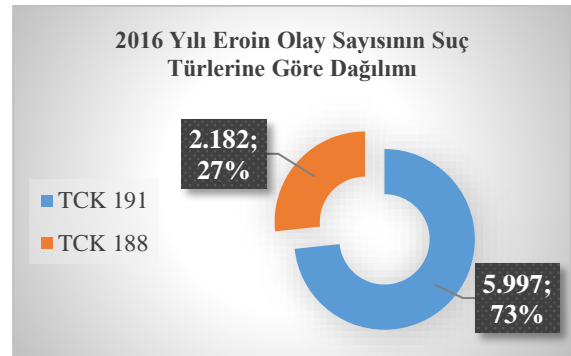
Eroin olay sayılarında 2016 yılında yaşanan düşüşle birlikte şüpheli sayılarında da bir önceki yıla göre %38,5 oranında düşüş gerçekleşmiştir. (Grafik 2.5).



**Grafik 2.6** Yıllara Göre Eroin Yakalama Miktarları (kg)  
*Kaynak: TUBİM, 2017.*

Eroin yakalama miktarları, 2011 yılındaki düşüşün haricinde 2015 yılına kadar birbirine yakın miktarları göstermekteydi. 2016 yılında yakalama miktarı 2015 yılına göre %32,66’lık bir azalma ile 5.585 kg olmuştur.

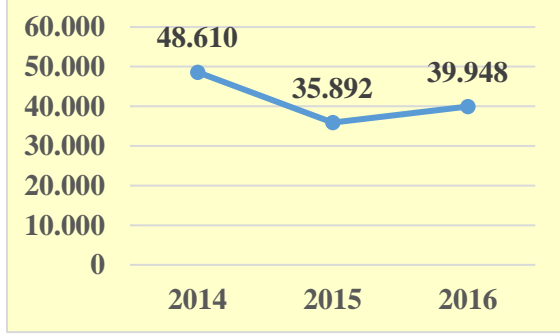
2015 yılındaki düşüşün, afyon üretiminin bir önceki yıla göre % 38 azalma göstermesi ve 1990’lı yılların sonlarında görülen seviyelere gerilemesinden kaynaklandığı değerlendirilmektedir (Dünya Uyuşturucu Raporu, 2016). 2016 yılında da bu düşüş devam etmiştir.



**Grafik 2.7** 2016 Yılı Eroin Olay Sayısının Suç Türlerine Göre Dağılımı  
*Kaynak: TUBİM, 2017.*

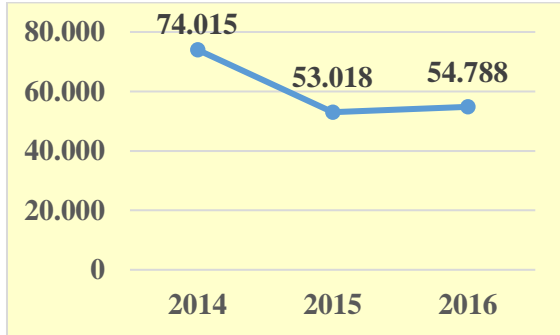
## Esrar

Türkiye’de 2016 yılında 39.948 esrar olayı gerçekleşmiş, bu olaylarda 54.788 şüpheli yakalanmış ve 146.954 kg esrar maddesi ele geçirilmiştir. (Grafik 2.8), (Grafik 2.9), (Grafik 2.10).



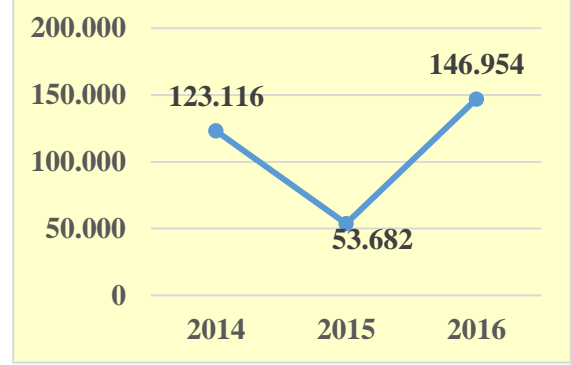
**Grafik 2.8** Yıllara Göre Esrar Olay Sayıları  
*Kaynak: TUBİM, 2017.*

Türkiye’de gerçekleşen uyuşturucu olaylarının %49,2’si esrar olayıdır. 2016 yılında bir önceki yıla göre %11,3’lük bir artış yaşanmıştır. (Grafik 2.8).



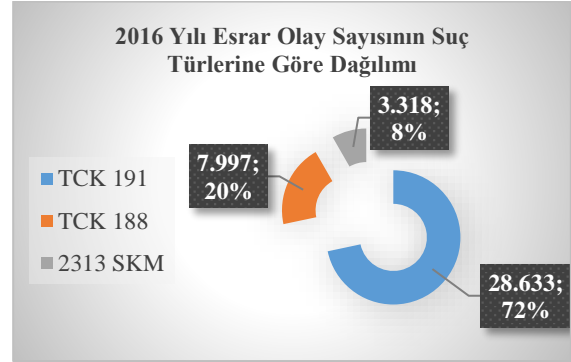
**Grafik 2.9** Yıllara Göre Esrar Şüpheli Sayıları  
*Kaynak: TUBİM, 2017.*

Esrar olay sayısında 2016 yılında yaşanan artış ile birlikte şüpheli sayısında da bir önceki yıla göre %3,3 oranında artış gerçekleşmiştir. (Grafik 2.9).



**Grafik 2.10** Yıllara Göre Esrar Yakalama Miktarları (kg)  
*Kaynak: TUBİM, 2017.*

2016 yılında esrar yakalama miktarında bir önceki yıla göre yaşanan artış %174 oranında gerçekleşmiştir. (Grafik 2.10).

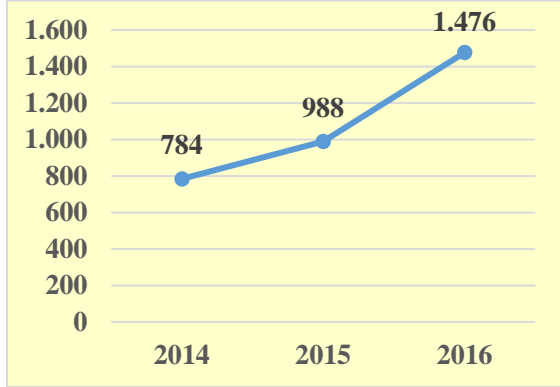


**Grafik 2.11** 2016 Yılı Esrar Olay Sayısının Suç Türlerine Göre Dağılımı  
*Kaynak: TUBİM, 2017.*



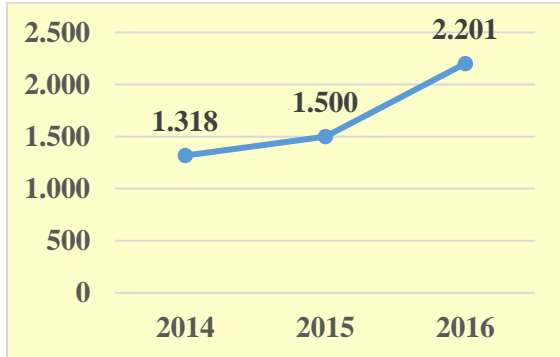
## Kokain

Türkiye’de 2016 yılında 1.476 kokain olayı gerçekleşmiş, bu olaylarda 2.201 şüpheli yakalanmış ve 845 kg kokain ele geçirilmiştir. (Grafik 2.12), (Grafik 2.13), (Grafik 2.14).



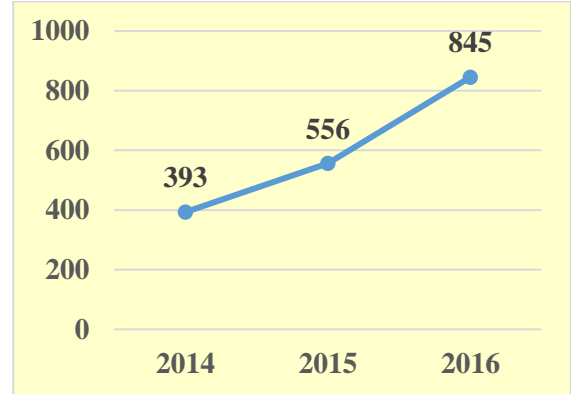
**Grafik 2.12** Yıllara Göre Kokain Olay Sayıları  
*Kaynak: TUBİM, 2017.*

2016 yılı kokain olay sayısında, 2015 yılına göre %49,4 oranında artış yaşanmıştır. (Grafik 2.12).



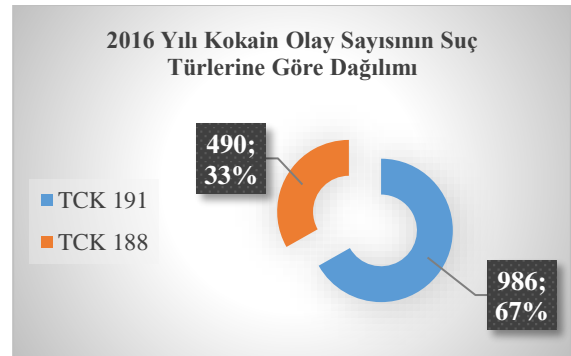
**Grafik 2.13** Yıllara Göre Kokain Şüpheli Sayıları  
*Kaynak: TUBİM, 2017.*

Kokain olay sayısında olduğu gibi 2016 yılında şüpheli sayısında da artış yaşanmıştır. 2016 yılı şüpheli sayılarında bir önceki yıla göre %46,7 oranında bir artış meydana gelmiştir. (Grafik 2.13).



**Grafik 2.14** Yıllara Göre Kokain Yakalama Miktarları (kg)  
*Kaynak: TUBİM, 2017.*

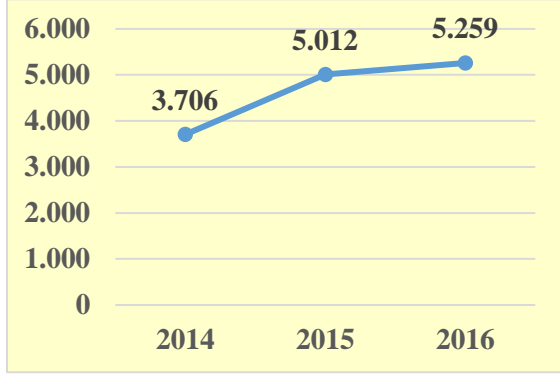
2016 yılı olay ve şüpheli sayılarındaki artış, yakalama miktarına da yansımıştır. 2016 yılında ele geçirilen kokain miktarında bir önceki yıla göre %52 oranında artış gerçekleşmiştir. (Grafik 2.14).



**Grafik 2.15** 2016 Yılı Kokain Olay Sayısının Suç Türlerine Göre Dağılımı  
*Kaynak: TUBİM, 2017.*

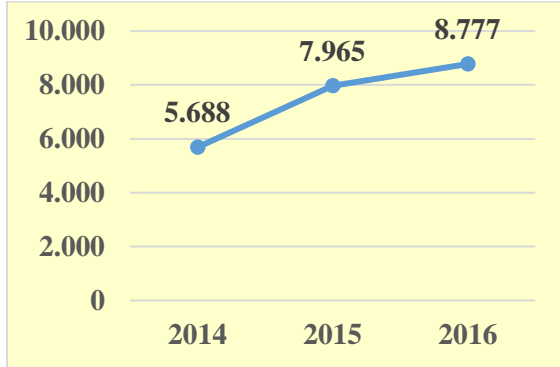
## Ecstasy

Türkiye’de 2016 yılında 5.259 ecstasy olayı gerçekleşmiş, bu olaylarda 8.777 şüpheli yakalanmış ve 3.783.737 adet ecstasy ele geçirilmiştir. (Grafik 2.16), (Grafik 2.17), (Grafik 2.18).



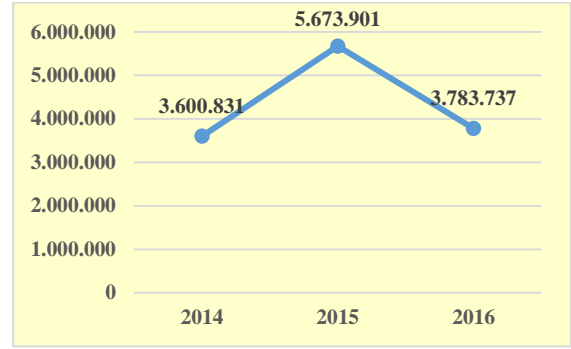
**Grafik 2.16** Yıllara Göre Ecstasy Olay Sayıları  
*Kaynak: TUBİM, 2017.*

2016 yılı ecstasy olay sayısında bir önceki yıla göre %4,9 oranında artış yaşanmıştır. (Grafik 2.16).



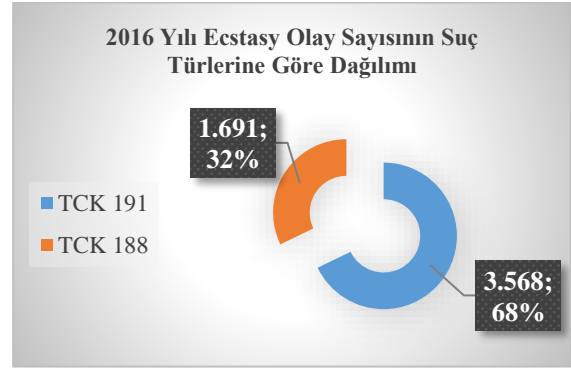
**Grafik 2.17** Yıllara Göre Ecstasy Şüpheli Sayıları  
*Kaynak: TUBİM, 2017.*

Ecstasy olay sayısında 2016 yılında gerçekleşen artışla birlikte şüpheli sayısında da bir önceki yıla göre %10,2 oranında artış gerçekleşmiştir. (Grafik 2.17).



**Grafik 2.18** Yıllara Göre Ecstasy Yakalama Miktarları (adet)  
*Kaynak: TUBİM, 2017.*

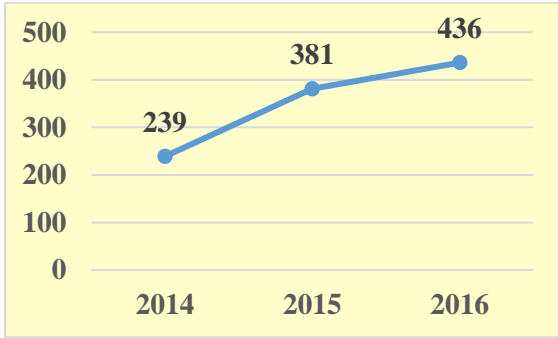
2016 yılında ele geçirilen ecstasy miktarında, bir önceki yıla göre %33,3 oranında azalma görülmüştür. (Grafik 2.18).



**Grafik 2.19** 2016 Yılı Ecstasy Olay Sayısının Suç Türlerine Göre Dağılımı  
*Kaynak: TUBİM, 2017.*

## Captagon

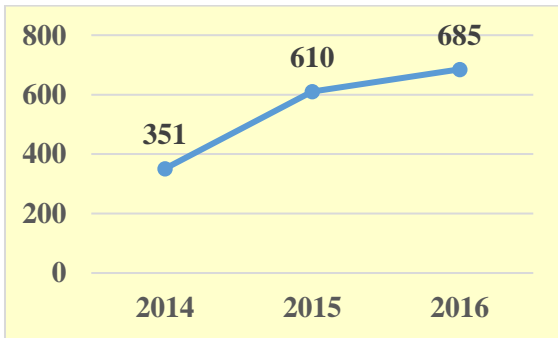
2016 yılında toplam 436 captagon olayı gerçekleşmiş, bu olaylarda 685 şüpheli yakalanmış ve 12.918.309 adet captagon ele geçirilmiştir. (Grafik 2.20), (Grafik 2.21), (Grafik 2.22).



**Grafik 2.20** Yıllara Göre Captagon Olay Sayıları

Kaynak: TUBİM, 2017.

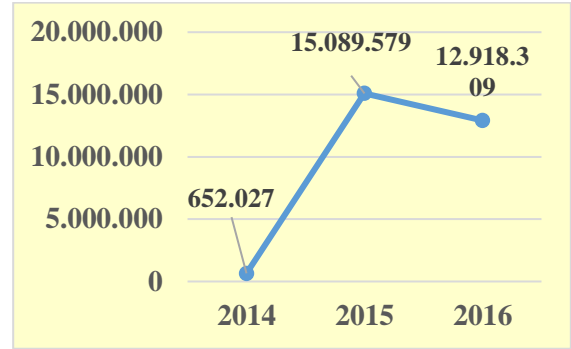
2016 yılında captagon olay sayısındaki artış bir önceki yıla göre %14,4 oranındadır. (Grafik 2.20).



**Grafik 2.21** Yıllara Göre Captagon Şüpheli Sayıları

Kaynak: TUBİM, 2017.

2016 yılında gerçekleşen olay sayılarındaki artış şüpheli sayısına da yansımış ve bir önceki yıla göre %12,3 oranında artış gerçekleşmiştir. (Grafik 2.21).

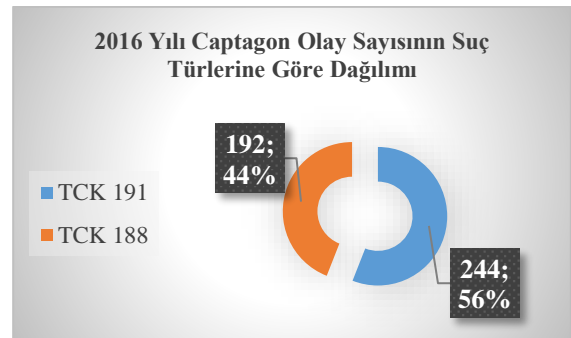


**Grafik 2.22** Yıllara Göre Captagon Yakalama Miktarları (adet)

Kaynak: TUBİM, 2017.

Türkiye’de captagon yakalama miktarları yıllara göre incelendiğinde; yakalamaların değişiklik gösterdiği görülmektedir. Özellikle 2014 yılında bir önceki yıla göre %85,61 oranında düşüş yaşanırken, 2015 yılında ise bir önceki yıla göre büyük bir artış (23,14 kat) gözlenmiştir.

2015 yılında görülen (23,14) kat oranında artışın nedeni; Suriye’de imal edilerek Türkiye üzerinden deniz yoluyla Körfez Ülkeleri’ne sevk edilmek üzereyken toplam 2 aşamalı bir operasyon sonucu Hatay ilinde gerçekleştirilen yaklaşık 12.000.000 adet captagon yakalamasıdır. 2016 yılında bir önceki yıla göre %14,4 oranında bir düşüş yaşanmıştır. (Grafik 2.22).

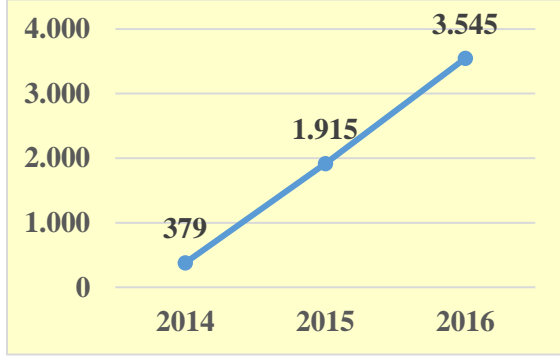


**Grafik 2.23** 2016 Yılı Captagon Olay Sayısının Suç Türlerine Göre Dağılımı

Kaynak: TUBİM, 2017.

## Metamfetamin

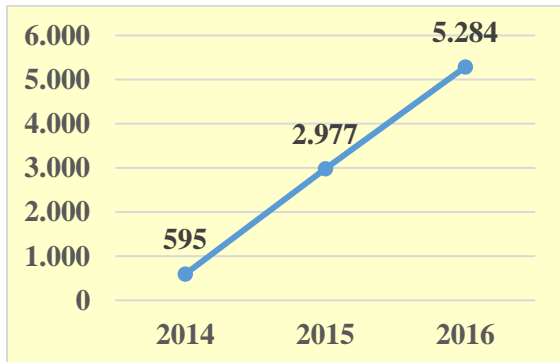
2016 yılında Türkiye’de 3.545 metamfetamin olayı gerçekleşmiş, bu olaylarda 5.284 şüpheli yakalanmış ve 251 kg metamfetamin ele geçirilmiştir. (Grafik 2.24), (Grafik 2.25), (Grafik 2.26).



**Grafik 2.24** Yıllara Göre Metamfetamin Olay Sayıları

Kaynak: TUBİM, 2017.

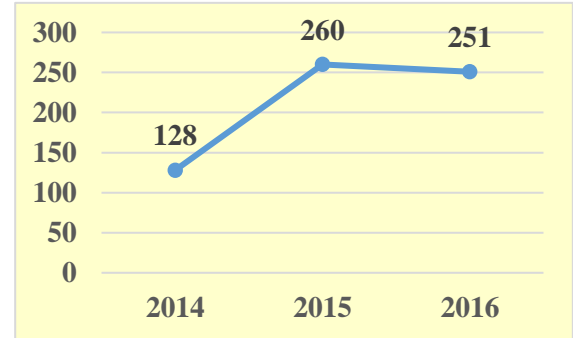
Türkiye’de metamfetamin maddesi 2009 yılından itibaren görülmeye başlanmıştır ve bu yıldan itibaren olay sayısı artış göstermiştir. 2016 yılında metamfetamin olay sayısı, bir önceki yıla göre %85,1 artış göstermiştir. (Grafik 2.24).



**Grafik 2.25** Yıllara Göre Metamfetamin Şüpheli Sayıları

Kaynak: TUBİM, 2017.

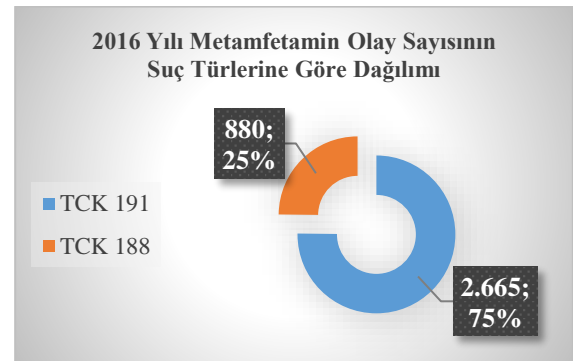
2016 yılı metamfetamin olaylarında yakalanan şüpheli sayısında da bir önceki yıla göre %77,5 artış gerçekleşmiştir. (Grafik 2.25).



**Grafik 2.26** Yıllara Göre Metamfetamin Yakalama Miktarları (kg)

Kaynak: TUBİM, 2017.

2016 yılında ele geçirilen metamfetamin yakalama miktarlarında bir önceki yıla göre %3,5 oranında düşüş yaşanmıştır. (Grafik 2.26).



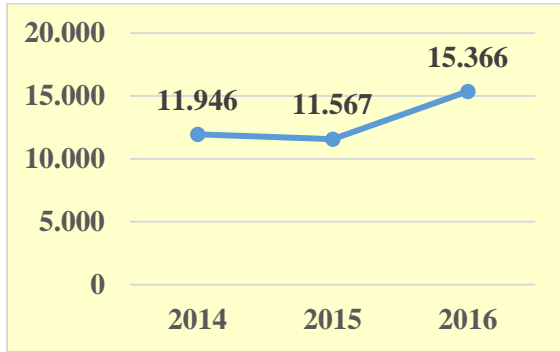
**Grafik 2.27** 2016 Yılı Metamfetamin Olay Sayısının Suç Türlerine Göre Dağılımı

Kaynak: TUBİM, 2017.

## Sentetik Kannabinoidler

Türkiye’de ilk defa 2010 yılı ortalarında “Bonzai” (JWH-018) sokak ismi ile görülmeye başlanan ve değişik türleriyle yayılan sentetik kannabinoidler, TUBİM koordinesinde gerçekleşen Erken Uyarı Sistemi (EWS) Ulusal Çalışma Grubu’nun çalışmaları neticesinde, 2011 yılı başlarında 12.06.1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkındaki Kanun kapsamına alınmıştır.

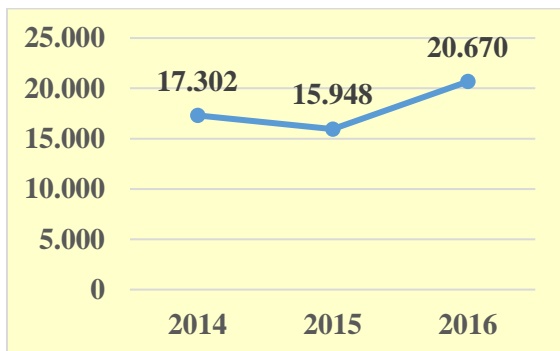
Türkiye’de 2016 yılında 15.366 sentetik kannabinoid olayı gerçekleşmiş, bu olaylarda 20.670 şüpheli yakalanmış ve 626 kg sentetik kannabinoid ele geçirilmiştir. (Grafik 2.28), (Grafik 2.29), (Grafik 2.30).



**Grafik 2.28** Yıllara Göre Sentetik Kannabinoidler Olay Sayıları

Kaynak: TUBİM, 2017.

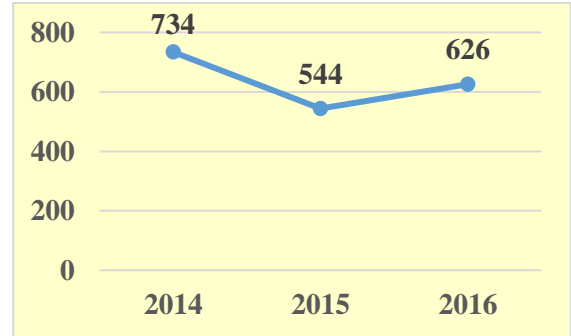
2016 yılında sentetik kannabinoidlerin olay sayısında, bir önceki yıla göre %32,8 oranında artış gerçekleşmiştir. (Grafik 2.28).



**Grafik 2.29** Yıllara Göre Sentetik Kannabinoidler Şüpheli Sayıları

Kaynak: TUBİM, 2017.

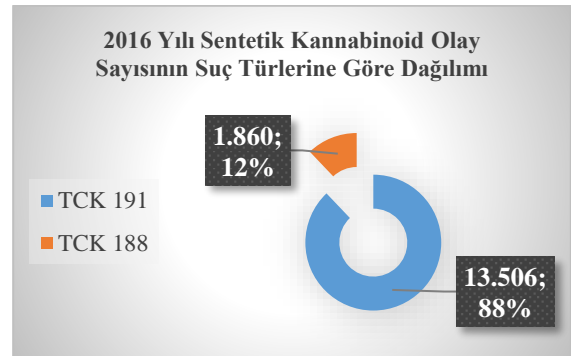
2016 yılında sentetik kannabinoidlerin şüpheli sayısında, bir önceki yıla göre %29,6 oranında artış görülmektedir. (Grafik 2.29).



**Grafik 2.30** Yıllara Göre Sentetik Kannabinoidler Yakalama Miktarları (kg)

Kaynak: TUBİM, 2017.

2016 yılı sentetik kannabinoidlerin yakalama miktarında bir önceki yıla göre %15,1 oranında artış yaşanmıştır. (Grafik 2.30).



**Grafik 2.31** 2016 Yılı Sentetik Kannabinoidler Olay Sayısının Suç Türlerine Göre Dağılımı

Kaynak: TUBİM, 2017.

### 3. BÖLÜM

#### ÖNLEME

Uyuşturucu suçlarına yönelik önleme faaliyetleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 58. maddesinde yer alan, "Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır." hükmüne dayanmaktadır.

Sağlık Bakanlığı'nın koordinesinde hazırlanan "Ulusal Uyuşturucu ile Mücadele Strateji Belgesi (2016-2018)" ve "Ulusal Uyuşturucu ile Mücadele Eylem Planı (2016-2018)" 18 Nisan 2016 tarihli Uyuşturucuyla Mücadele Yüksek Kurulu kararıyla yürürlüğe girmiştir.

Yine bu belge kapsamında Türkiye'de uyuşturucu ile ilgili önleme çalışmaları Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) koordinesinde İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Türkiye Yeşilay Cemiyetinin katılımlarıyla yapılmaktadır.

Türkiye'de önleme çalışmalarının en önemli kısmını çeşitli resmi ve sivil kuruluşlar tarafından yapılan, uyuşturucunun toplum ve birey sağlığına verdiği zararların anlatıldığı konferans, seminer, kamu spotu, reklam, el ilanı ve broşürler oluşturmaktadır. Toplumu bilinçlendirmeye ve madde bağımlılığı başlamadan önüne geçmeye çalışan bu faaliyetler, genel olarak uyuşturucu bağımlılığının kazanıldığı yaşlardaki bireyleri hedeflemektedir. Bu bağlamda kamu personeline, öğretmenlere, ailelere, öğrencilere, ilgili kurum ve kuruluşların personellerine ve askeri personele yönelik bilgilendirme çalışmaları yapılmaktadır.

2016 yılında kurumlarımızca yapılan çalışmalar özetle aşağıda sıralanmıştır.

Uyuşturucu ile Mücadele kapsamında topluma yönelik verilecek olan eğitimler "Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı (TBM)" kapsamında verilmektedir. Verilen eğitimin bilimsel olarak hazırlanmış olması, aynı standartta anlatılması ve eğitime ulaşılabilirliğinin kolaylaştırılması ülkemizde uygulanan önleme çalışmaları adına önemli bir adımdır. TBM Türkiye Yeşilay Cemiyeti ve Milli Eğitim Bakanlığı Protokolüne bağlı olarak hazırlanmakta ve hizmete sunulmaktadır. Bu kapsamda 2016-2017 öğretim yılı sonu itibari ile ulaşılan öğrenci sayısı 9.205.302, veli sayısı 2.070.427, öğretmen sayısı ise 612.654'tür.

2015-2016 eğitim öğretim döneminde okullarda 1 milyon 84 bin 618 adet broşür ve 21 bin 68 adet afiş dağıtımı yapılmıştır. Ayrıca 2016 yılı içerisinde TBM Formatörü sayısı 665'e yükselmiştir.

TBM kapsamında oluşturulan [www.tbm.org.tr](http://www.tbm.org.tr) sitesi ise 2015-2016 eğitim-öğretim yılı içerisinde 216 bin 128 kişiye hizmet vermiştir. İlgili site revize edilerek mobil kullanımına da uygun hale getirilmiştir. TBM kapsamında yetişkin eğitimleri Milli Eğitim Bakanlığı Halk Eğitimi Merkezleri üzerinden verilmekte olup MEB müfredatlarında da yer almaktadır.

Sağlık Bakanlığı tarafından uyuşturucu kullanan bireylerin tedavi sistemine kolay erişimini sağlamak için, psikiyatri kliniklerinin kapasitesinin güçlendirilerek uyuşturucu bağımlılığı tedavisinde daha etkin rol almalarının sağlanması amacıyla erişkin ve çocuk-ergen ruh sağlığı ve hastalıkları uzman hekimlerine yönelik hizmet içi eğitimlerde 742 psikiyatri uzmanına eğitim verilmiştir. Eylem Planı kapsamında, bağımlı hastalara yönelik acil

durumlarda müdahalede bulunan hastane acil çalışanları ve 112'lerde görevli personele yönelik hizmet içi eğitimlerde 4.860 hekim ve 155 hekim dışı sağlık personeli olmak üzere toplam 5.015 çalışana eğitim verilmiştir.

Uyuşturucu ile Mücadele Acil Eylem Planı çerçevesinde birinci basamakta sunulan hizmetlerin etkinliğinin artırılması, aile hekimlerinin uyuşturucu kullanımı ya da bağımlılığı olan bireyler ve yakınlarına gerekli müdahaleleri yapabilecek donanımına sahip olmalarını sağlamak amacıyla "Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı" hazırlanmıştır. Bu eğitim programı çerçevesinde 2015 ve 2016 yıllarında 81 ilin eğitimleri tamamlanmış ve 193 kişi aile hekimlerine yönelik eğitim vermek üzere eğitici eğitimine alınmıştır. Bu eğitimi alan eğitimciler tarafından, bu güne kadar 19.187 aile hekimine eğitim verilmiştir. Aile hekimlerine bağımlılık eğitimi verilerek sorumlu olduğu nüfusa erken tanı ve danışmanlık hizmeti sunması, uygun hastaların (yüksek bağımlı olmayan) ayakta tedavilerinin yapılması sağlanmıştır.

Madde bağımlılığı tedavi merkezlerinde çalışan personele, hizmet içi eğitimler kapsamında, SAMBA (Sigara, Alkol ve Madde Bağımlılığı) eğitimi verilmektedir. 2014 yılından itibaren de "Madde Bağımlılığı Tedavisinde Görev Alacak Personelin Sertifikalı Eğitim Programı" kapsamında eğitimler verilmiştir. Tedavi merkezlerinde görev yapan psikolog, sosyal çalışmacı, hemşire, sağlık memurlarından oluşan 353 personelin bu eğitimleri alması sağlanmıştır.

Tıbbi laboratuvar uzmanlarından denetçi grubu oluşturulmuştur. 2014 yılından itibaren 45 tıbbi laboratuvar uzmanına ilgili laboratuvarların iş ve işlemleri hakkında eğitim verilmiştir.

Adalet Bakanlığı bünyesinde denetimli serbestlik çalışmaları kapsamında 2014-2016 yılları arasında uyuşturucu madde kullanım geçmişi olan ve hakkında tedavi ve denetimli

serbestlik kararı verilmiş yükümlüler hakkında uygulanan kişilere yönelik 493.164 bireysel görüşme, 291.947 kişiye yönelik grup çalışması ve 299.225 kişiye yönelik ise seminer faaliyetleri düzenlenmiştir.

Ceza infaz kurumlarında görev yapan Psiko-Sosyal Yardım Servisi uzmanları (sosyal hizmet uzmanı ve psikologlar) tarafından uygulanmak üzere "Psiko-Sosyal Destek ve Müdahale Programları" geliştirilmiştir. Bu program kapsamında bağımlılık müdahale programı da yer almaktadır ve grup çalışmaları şeklinde uygulanmaktadır. Bağımlılık müdahale programından bağımlılık öyküsü olan çocuklar faydalanmaktadır ve tespiti için risk analiz formu kullanılmaktadır. Söz konusu müdahale programının eğitimleri ise düzenli olarak 2013 yılından bu yana eğitim merkezlerinde çocuklarla çalışan psikolog ve sosyal çalışmacılara verilmekte olup, 2016 yılı içinde 611 çocuk bu programdan yararlanmıştır. Ayrıca ceza infaz kurumundaki ruh sağlığı sorunları yaşayan hükümlü ve tutuklular içinse "Ceza İnfaz Kurumlarında Ruh Sağlığı ve Bağımlılık Hizmetlerinin İyileştirilmesi Projesi" geliştirilmiştir. İlgili personel tarafından erken dönemde tanınması ve psiko-sosyal yardım ve sağlık servisi personelinin eğitimi amacıyla yürütülmekte olup, bu proje kapsamında Tarama Değerlendirme (TA-DE) ve Yapılandırılmış Ruhsal Değerlendirme ve Müdahale Programı (YARDM)" oluşturulmuştur. 2016 yılında toplam 72 psiko-sosyal yardım servis uzmanı ve 140 psiko-sosyal servis memuru ve kurum kabul memuruna uygulayıcı eğitimleri verilmiştir.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından Aile Eğitim Programı (AEP) çerçevesinde ebeveynlere ve ergenlere yönelik yeni bir modül çalışması başlatılmış olup bu kapsamda konuya ilişkin uzmanlar ve akademisyenlerce, "Madde Kullanım Riski ve Madde Bağımlılığından Korunma" kitabı hazırlanarak basılmıştır. 2014-2016 yılları

arasında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen 541 Halk Eğitiminde (Madde Kullanım Riski ve Madde Bağımlılığında Korunma Modülü) 49.201 kişiye ulaşılmıştır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Anka Çocuk Destek Programı çerçevesinde ise merkezlere kabulü yapılan çocukların her birine meslek elemanı danışman atanmaktadır ve her çocuğa bireysel ihtiyaç ve risk değerlendirme (BİRDEF) formu doldurulmaktadır. Formda çocuğun merkeze geliş şekli, geliş nedeni, çocuğun eğitim durumu, ailenin ekonomik durumu, yaşadığı yer, arkadaş ilişkileri, fiziksel durumu, ruhsal durumu, madde kullanım durumu, istismar ve suça sürüklenme durumu, kişisel özellikleri, davranış sorunları ve ailevi özellikleri sorulmaktadır. Formun değerlendirilmesinden sonra ihtiyaçlar ve riskler belirlenerek, çocuğa ve ailesine yönelik grup çalışmaları ve bireysel danışmanlık hizmeti verilmektedir. Anka Çocuk Destek Programı kapsamında 2014–2016 yılları arasında toplam 873 personele uygulayıcı eğitimi verilmiştir.

Temel Personel Eğitim Programı; Çocuk Destek Merkezlerinde koruma ve bakım altında bulunan çocuklara hizmet veren tüm personelin hizmet kapasitesini artırarak çocuklara yönelik rehabilitasyon programına katkı vermesini sağlamak esastır. Anka Temel Personel Eğitim Programı 2015 yılında geliştirilmiş ve uygulamaya konulmuştur. Anka Temel Personel Eğitimleri kapsamında 2015 yılında 56 eğitici eğitimi almış meslek elemanı ile 811 personel, 2016 yılında 1.089 personel olmak üzere toplam 1.900 personele eğitim verilmiştir.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından personeline yerinde ve uygulamalı olarak verilen “İleri Düzey Uyuşturucu ile Mücadele Eğitimleri” kapsamında; 2014–2016 yılları içerisinde İstanbul, Edirne, Hatay ve Mersin İllerinde 121 personele eğitim verilmiş ve ilgili personelin katılımı ile gümrüklü sahalarda

uygulamalar yapılmıştır. Bununla birlikte Aday Gümrük Muhafaza ve Muayene Memurları personelinin temel eğitim programlarının tümünde uyuşturucu ile mücadele alanında dersler verilmektedir.

Jandarma Genel Komutanlığı tarafından 2014–2016 yılları arasında uyuşturucu madde kaçakçılığıyla mücadele kapsamında, verilen hizmet içi kurslarda önemli miktarda artış sağlanarak, uyuşturucu ile mücadele konularında 915 personele merkezde, 1.660 personele ise mobil eğitim araçları ile yerinde eğitim verilmiştir.

Jandarma Genel Komutanlığınca 2014 yılında 124.225, 2015 yılında 76.029, 2016 yılında ise 96.672 personele yönelik Madde Kullanımı ile Mücadele Temel Eğitim programı düzenlenmiştir.

Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından kolluk birimlerine uyuşturucu arzının azaltılması ana amacının gerçekleştirilmesi doğrultusunda uyuşturucudan elde edilen gelirlerin tespiti, takibi ve müsaderesine imkân veren ideal bir mali soruşturmanın nasıl yapılacağına yönelik eğitimler verilmiştir.

YIL	Eğitim (adet)	Eğitim süresi (saat)	Katılımcı (kişi sayısı)
2014	2	12	81
2015	9	43	378
2016	6	44	467

**Tablo 3.1** Yıllara Göre MASAK Tarafından Verilen Eğitim Sayıları

2016 yılında TRT radyo ve televizyon kanallarında yayınlanan belgesel, drama, eğitim-kültür, sağlık, haber türündeki 224 adet yayında;

- Dünya Sigarasız Günü,
- Uluslararası Uyuşturucu Kullanımı ve Kaçakçılığı ile Mücadele Günü,
- Gebelerde Sigaranın Zararları,



- Madde Bağımlılığı,
- Alkol-Sigara Kullanımının Zararları,
- Uyuşturucu Kullanımı ve Kaçakçılığı ile Mücadele,
- Madde Bağlantılı Ölüm Olayları,
- Gençleri ve Çocukları Etkileyen Çevresel Faktörler,
- Çeşitli illerde gerçekleştirilen devlet ve sivil toplum proje çalışmaları,
- Narko Terör Operasyon Haberleri hakkında uzmanların ve narkotik polislerinin görüşlerine yer verilmiştir.

Ayrıca TRT Genel Müdürlüğü personeline önleyici faaliyetler kapsamında kurum çalışanlarının, madde bağımlılığı ile mücadele konusunda farkındalığını artırmak içerikli seminer düzenlenmiştir. Ülkedeki tüm televizyon ve radyolarda yayınlanmak üzere hazırlanan 8 kamu spotuyla madde bağımlılığıyla mücadeleye ve madde kullanımını önlemeye yönelik videolarla toplumun farkındalığı artırılmıştır.

Basın, Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü ve Türkiye Yeşilay Cemiyeti arasında yapılan protokol kapsamında “Bağımlılıklara Karşı Yerel Medya Kapasite Geliştirme Projesi” hayata geçirilmiştir. Bu kapsamda Yerel Medya Bağımlılık Farkındalığı Eğitimleri 7 ilde gerçekleştirilmiştir. Bölgesel olarak yapılan eğitimler İzmir, Erzurum, Samsun, Antalya, Gaziantep, İstanbul ve Ankara illerinde düzenlenmiştir. Eğitimlerde basın mensuplarının bağımlılık önleme ve bağımlılıkla mücadele çalışmalarına destek sağlamaları konusunda kapasite artışı amaçlanmıştır. Ayrıca, ilgili kamu kurumlarının basın ve halkla ilişkiler birimlerinde çalışan personel de eğitimlere dâhil edilerek 39 ilden 1.300 katılımcıya ulaşılmıştır.

Uyuşturucu ile etkin mücadelede yer alan tüm paydaşların medya ayağını oluştururken konuyu hassasiyetle ele almasını sağlamak amacıyla “İletişim Stratejisi Rehberi” oluşturulmuştur. Bu rehber ile medya içerikleri

oluşturulurken hangi ifadeleri kullanmaları ve nelere dikkat edilmesi gerektiği noktasında bilgiler yer almaktadır.

Ayrıca kamuoyu çalışmalarının en önemli faaliyetini oluşturan haber analizleri yapılmaktadır. Profesyonel bir ekip tarafından yapılan analizler sonucunda acil müdahale gerektiren konular ilgili kamu kurumlarına iletilmektedir. Bu kapsamda 2015 ve 2016 yıllarını kapsayan taramada toplam haber sayısında %3'lük artış olduğu görülmüştür. En fazla artış ise %54 oranı ile “kolluk güçlerinin yaptığı operasyonlar” olmuştur. Bu durum operasyonların hala en çok dikkat çeken konu başlığı olduğunu göstermektedir.

İncelenen haberlerin aynı zamanda içerik analizi de yapılmaktadır. Bu kapsamda özellikle damgalamanın önüne geçilmesi için bu analizlerin yapılması oldukça önemlidir.

Aynı şekilde uyuşturucu kullanıcısı olan kişilerin ailelerine yönelik yapılan “şiddet mağduru/kurbanı, çaresiz/mağdur, utanç içinde” gibi dramatikleştirmek için kullanılan ifadelerden uzak kalınması yine damgalamanın önlenmesi için önemlidir.

Analizin en çarpıcı verilerinden biri uyuşturucu konusunda medyada yer alan başlıca eleştirilerin 2016 yılında 2015 yılına göre ortalama %55 oranında azalmış olmasıdır.

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından bağımlılıkla mücadele çerçevesinde ülke genelinde 836 vaaz, 417 konferans yapılmıştır. Din görevlileri 239 toplantı ile bağımlılıkla mücadele konusunda bilgilendirilmiştir. Cezaevleri ve denetimli serbestlik kuruluşlarında bağımlılıkla mücadele kapsamında 190 ders yapılmıştır. Kredi ve Yurtlar Kurumu'nda kalan öğrencilere yönelik 290 program düzenlenmiş, AMATEM'lerde de 25 farklı etkinlik gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca Diyanet İşleri Başkanlığı ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı çalışması olarak ise Etkinliklerle Değerler Eğitimi Programı

hazırlanmıştır. Değerler Eğitimi Programı; kuruluşlarda korunma ve bakım altında bulunan çocukların manevi ve sosyal yoksunluklarının giderilmesine, sosyal, kişisel ve duygusal alanlarda gelişimlerini desteklemek, temel toplumsal ve manevi değerlere ilişkin duyarlılıklarını artırmak amacıyla hazırlanan eğitim programıdır. Program 21 konu başlığında 90 oturumdan oluşmaktadır.

Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Türkiye Yeşilay Cemiyeti tarafından yürütülen antrenörlere yönelik “Bağımlılıkla Mücadele Eğitimleri” kapsamında 9 bölgede eğitim düzenlenmiştir. 2016 yılında bu eğitimlerden 444 antrenör faydalanmıştır.

Uyuşturucu kullanmış ve tedavisini sağlamış kişilerin topluma tekrar kazandırılması noktasında iş edinmeleri oldukça önemlidir. Bu kapsamda ülkemizde İŞKUR tarafından hizmet sağlanmaktadır. Kişinin uyuşturucu bağımlılığı tedavisi kişisel veriler kapsamında ele alındığı için gelen kişilerin sözel beyanı kapsamında veriler tutulmaya çalışılmıştır. Ayrıca Türkiye Yeşilay Cemiyeti ve İŞKUR işbirliğiyle 11-14 Ekim 2016 tarihleri arasında, Türkiye genelinde İŞKUR bünyesinde çalışan iş ve meslek danışmanlarına yönelik online olarak Temel Bağımlılık Eğitimi düzenlenmiştir. Sanal sınıf üzerinden gerçekleştirilen 9 oturum neticesinde, 1.282 iş ve meslek danışmanı Temel Bağımlılık Eğitimi almıştır.

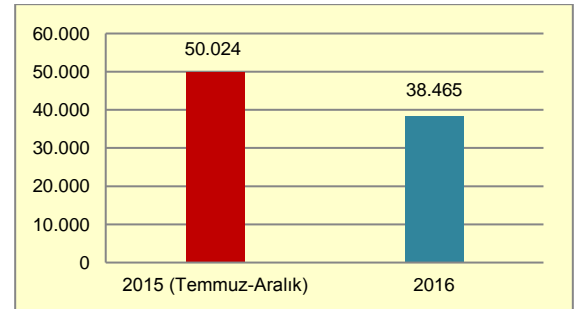
Yıl	İş ve Meslek Danışmanlığı	Aktif İşgücü Hizmetleri	Toplum Yararına Programlar (TYP) ve İşe Yerleştirme
2015	1051	498	240
2016	1675	275	201
<b>Toplam</b>	<b>3574</b>	<b>856</b>	<b>478</b>

**Tablo 3.2** 2015–2016 Yıllarında İŞKUR Tarafından Verilen Hizmetler

Yine Türkiye Yeşilay Cemiyeti ile İŞKUR İşbirliği Protokolü imzalanmıştır. Protokol kapsamında, Yeşilay Danışmanlık Merkezlerinde (YEDAM) belirli günlerde görev yapmak üzere İş ve Meslek Danışmanı görevlendirilmiştir. Tıbbi tedavisi tamamlanmış uyuşturucu bağımlılarının sosyal uyum sürecinde, YEDAM’larda ve İŞKUR Hizmet Merkezlerinde; CV Hazırlama, Kariyer Planlama, İşbaşı Eğitim Programlarına, Mesleki Eğitim Kurslarına ve Girişimcilik Programlarına Yönlendirme, İşe Yönlendirme hizmetleri sunulmaktadır.

### ***Uyuşturucu ile Mücadele Danışma ve Destek Hattı (ALO 191)***

7 gün 24 saat hizmet sunan ALO 191 Uyuşturucu ile Mücadele Danışma ve Destek Hattı, 8 Temmuz 2015 yılında faaliyete başlamıştır. Yoğun eğitim programından başarıyla geçen personellerle hizmet veren ALO 191 hattında şuan 106 personel bulunmaktadır. Başvuru sahipleri kendileri veya yakınları için aramakta olup kişisel bilgilerini paylaşmak zorunda değildir. Ayrıca kişinin talep etmesi halinde; 1. Hafta, 15. gün, 1. Ay, 3. Ay, 6. Ay ve 12. Ayın sonu olmak üzere geri dönüş aramaları da yapılmaktadır.



**Grafik 3.1** 2015 ve 2016 Yılları Uyuşturucu ile Mücadele Danışma ve Destek Hattından Faydalananların Sayısı

2016 yılında Uyuşturucu ile M¼cadele Danışma ve Destek Hattında bilgilendirme yapılan konular ve sayıları;

- 18 yaş altı bireylere yönelik danışmanlık ve destek talebi (1.080),
- AMATEM/ÇEMATEM (1.453),
- Denetimli serbestlik (174),
- Destek isteyen aile/bağımlı (7.499),
- Eğitim talebi (48),
- İhbar (madde kaçakçılığı satışı veya kullanımı, 386)
- Madde bağımlılığı tedavisi sonrası talep (iř vs., 203),
- Maddeler hakkında bilgi alma (615),
- Sağlık ile ilgili acil durum varlığı (880),
- Sosyal güvence/SGK/maddi durum yetersizliđi (1.004),
- Őikayet (361),
- Tedavi talebi (22.507),
- Teřekk¼r (195),
- Zorunlu tedavi (1.940),
- Diđer (120) řeklindedir.

## 4. BÖLÜM

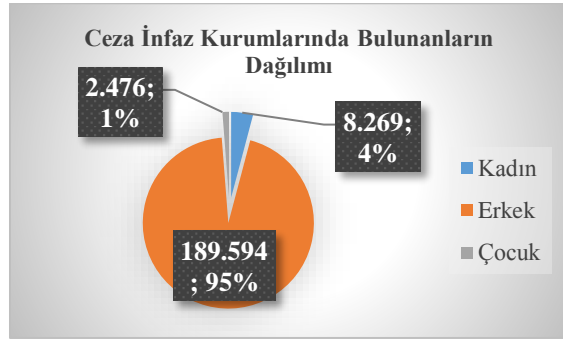
### CEZA, İNFAZ VE DENETİMLİ SERBESTLİK

İnsanlığın varoluşundan bugüne kadar, suç ve cezaların bölgesel hatta yerel düzeyde farklılık gösterdiği bilinmekle birlikte; her suçun bir cezası olduğu gerçeği tarihin hiçbir döneminde değişmemiştir.

Ülkemizde mevzuatla tanımlanan suçların cezası; ırk, dil, din, mezhep, inanç, köken, siyasi veya ekonomik güç veya toplumsal konumlar yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmadan uygulanır.

#### 4.1. Ulusal Profil

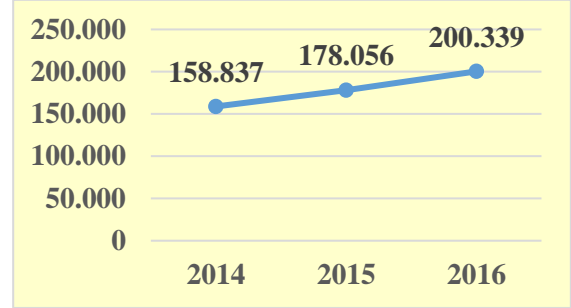
Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü verilerine göre Türkiye genelinde 2016 yılı itibariyle 382 Ceza İnfaz Kurumu bulunmaktadır. Bu kurumlarda toplam 200.339 hükümlü/tutuklu bulunmaktadır.



**Grafik 4.1** Ceza İnfaz Kurumlarında Bulunanların Dağılımı

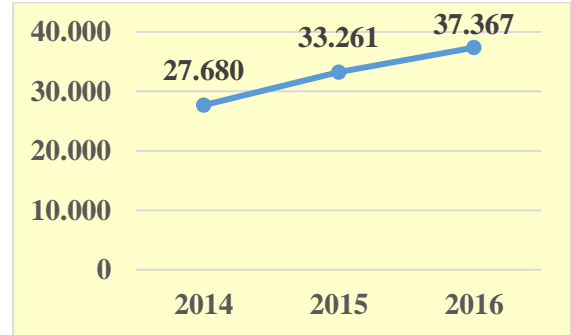
*Kaynak: Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, 2017.*

Ceza infaz kurumlarında 2016 yılında bulunan hükümlü ve tutukluların %95,64'ü erkek (189.594), %4,13'ü (8.269) kadın, %1,24'ü (2.476) çocuktur.



**Grafik 4.2** Ceza İnfaz Kurumlarında Bulunanların Yıllara Göre Dağılımı

*Kaynak: Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, 2017.*



**Grafik 4.3** Ceza İnfaz Kurumlarında Uyuşturucu Bağlantılı Olarak Bulunanların Yıllara Göre Dağılımı

*Kaynak: Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, 2017.*

İstatistiki verilere göre, ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklu sayılarında artış olduğu görülmektedir. (Grafik 4.2), (Grafik 4.3).

Ceza infaz kurumlarında 2016 yılı itibariyle uyuşturucu madde bağlantılı suçlardan dolayı 37.367 hükümlü/tutuklu bulunmaktadır.

2016 yılında uyuşturucu madde bağlantılı suçlardan dolayı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü-tutuklu sayısında bir önceki yıla göre %12,3 oranında bir artış görülmektedir.

2016 yılında Türkiye’de uyuşturucu madde bağlantılı suçlardan dolayı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklular (37.367), aynı dönemde ceza infaz kurumlarında bulunan toplam hükümlü ve tutukluların (200.339) %18,65’ini oluşturmaktadır.

#### 4.2. Denetimli Serbestlik

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 191’inci maddesi; “kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak” bir suç olarak belirlenmiştir.

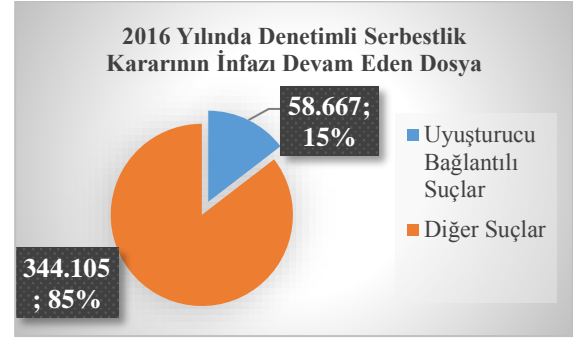
Ancak uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişinin aslında tedaviye ihtiyaç duyan bir kişi olduğu bilinmektedir. Bu nedenle aynı kanun maddesinde cezaevine alternatif olarak bir düzenleme bulunmaktadır.

Belirtilen düzenleme, kişinin öncelikle tedavi edilmesini ve tekrar uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmaktan korunmasını sağlamaya yönelik olarak hakkında denetimli serbestlik tedbirinin uygulanmasını öngörmektedir.

Kişinin tedavi olmayı kabul etmesi ve denetimli serbestlik tedbirinin gereklerine uygun davranması halinde, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçundan hakkında cezaya hükümlenmeyecektir.

Türkiye genelinde 2016 yılı itibariyle denetimli serbestlik müdürlükleri tarafından 402.772 şüpheli, sanık ve hükümlü hakkında verilen denetimli serbestlik kararının infazına devam edilmektedir. Uyuşturucu bağlantılı suçlardan

dolayı ise denetimli serbestlik kararına ait dosya sayısı 58.667’dir.



**Grafik 4.4** 2016 Yılı Denetimli Serbestlik Kararının İnfazı Devam Eden Dosyaların Dağılımı

*Kaynak: Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, 2017.*

Uyuşturucu madde bağlantılı suçlara ilişkin denetimli serbestlik sayısı, toplam denetimli serbestlik sayısının %14,56’sını oluşturmaktadır.

## 5. BÖLÜM

### NARKO TERÖR

Ülkemizde uyuşturucu (başta eroin olmak üzere) kaçakçılığı yapan suç grupları genellikle İran, Afganistan ve İran'a sınırı olan illerimizde yaşayan vatandaşlar ile Avrupa ülkeleri vatandaşlarından oluşmaktadır. Söz konusu suç grupları organizasyonun deşifresini engellemek amacıyla aynı aileden ya da akrabalık ilişkileri ile birbirlerine bağlanmış şahıslardan teşekkül etmektedir.

“Türkiye eroinin Avrupa’ya sevkiyatında transit ülke ve Avrupa’da üretilen sentetik uyuşturucular bakımından da hedef ülke durumundadır. PKK/KCK terör örgütü bu iki kaçakçılıkta da aktif rol oynamaktadır. Bunun haricinde PKK/KCK terör örgütü Kuzey Irak’ta ki kamplarda kurduğu imalathanelerde eroin imal etmekte ve ticaretinde aktif olarak rol almaktadır.

Örgüt bununla yetinmeyerek Doğu Anadolu Bölgesindeki vatandaşları kenevir ekimi için zorlamakta ve ulusal/uluslararası suç örgütlerinden vergi adı altında topladığı paralarla terör eylemlerini finanse etmektedir.

PKK/KCK terör örgütü birçok farklı suç türünden gelir elde etmekte ve yalnızca uyuşturucu kaçakçılığından yılda 1,5 Milyar Dolar gelir sağlamaktadır. Bu gelir örgüt elemanlarının barınma ve silahlandırılmaları için kullanılmaktadır.

2014 yılında Diyarbakır kırsalında örgüt tarafından barınma amaçlı kullanılan mağaralarda yürütülen bir operasyonda örgüt elemanları tarafından açılan ateş neticesinde bir güvenlik görevlisi yaralanmıştır. 4 ton 700 kg toz esrar mağarada ele geçirilmiş ve örgüt elemanları kaçmıştır.

2015 yılında Diyarbakır merkez girişinde eroin yüklü olan bir araca yapılan müdahale esnasında çıkan silahlı çatışmada PKK/KCK terör örgütü üyelerinden biri ölü 2’si yaralı 6 şahıs yakalanmıştır. Araçta yapılan aramada 1 kilo 700 gr eroin maddesi ve iki adet silah ele geçirilmiştir.

2016 yılında ülke genelinde güvenlik güçlerimizce PKK/KCK terör örgütüne yönelik yapılan 29 operasyonda;

- 19 ton 676 kg esrar,
- 37,5 gr eroin,
- 2 gr kokain,
- 5.784 adet ecstasy,
- 68 milyon kök kenevir bitkisi yakalanmış ve çok sayıda örgütsel doküman ele geçirilmiştir.

Yapılan operasyonlarda 49 şahıs gözaltına alınmıştır.

Bu çalışmalardan Diyarbakır Lice ilçesinde 22 Haziran/03 Temmuz 2016 tarihleri arasında düzenlenen ve;

- 19 adet uzun namlululu silah,
- 6 adet tabanca,
- 43 adet el yapımı patlayıcı,
- 22 adet çalıntı araç,
- 19 ton amonyum nitratın ele geçirildiği operasyonda 3 (üç) askerimiz yaşanan çatışmalar neticesi şehit olmuştur.

Bir çok olay içerisinden seçilen mevcut örnek operasyonlar ve istatistiki veriler, söz konusu terör örgütünün uyuşturucu ile olan bağlantısını açıkça ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte, PKK/KCK'nın Avrupa'da da etkin olduğu gözlenmektedir. Avrupa uyuşturucu pazarı çoğunlukla bölücü terör örgütü PKK üyeleri tarafından organize edilmekte, Avrupa'da yerleşik işbirlikçileri vasıtasıyla uyuşturucunun Avrupa'ya sevkiyatını gerçekleştirmektedirler. Uyuşturucu kaçakçılığı PKK/KCK terör örgütünün en önemli finans kaynaklarından. PKK ve uyuşturucu bağlantısı EUROPOL 2013 TE-SAT raporunda da *“Türk soruşturma raporları PKK/KCK'nın, terörist faaliyetlerini finanse etmek amacıyla uyuşturucu kaçakçılığına dahil olduğunu göstermektedir. PKK/KCK Türk sınırını geçen uyuşturucu kaçakçılarından aldığı vergiler aracılığıyla para toplamaktadır. Ayrıca PKK/KCK, uyuşturucuların Türkiye üzerinden Avrupa'ya ulaştırılması ve AB'de dağıtım ve satışının her aşamasında karlardan pay almaktadır. Buna karşılık olarak kaçakçılarca genellikle PKK'dan korunma ve anlaşmazlıkların çözümü için arabuluculuk talep edilmektedir.”* cümleleriyle ifade edilmiştir.